

KULTURTOLKAR PÅ
KVINNOKLINIKEN
*- en satsning på
personcentrerad vård*

Hinder till optimal vård för utlandsfödda kvinnor

Språkförbristningar leder till förseningar med att

- söka
- nå fram till
- erhålla

.....vård

Kommunikationsproblem resulterar i

- stress
- brist på tillit
- frustration
- social isolering

Kan leda till att patienten inte fullföljer råd och behandling

(Esscher et al., 2014)

Degrie et al., 2017; Esscher et al., 2014; Binder, 2012)

Språktolk	Interkulturella medlare ("Kulturtolk")
Professionell, noggrann, opartisk	Professionell, noggrann, opartisk
Överbryggar språkbarriären mellan vårdtagare och vårdpersonal –ordagrann översättning	Överbryggar språkbarriären Befrämjar utbyte av korrekt och detaljerad information Försäkrar att deltagarna förstår varandra
Deltar enbart i vårdmöte	Deltar i vårdmöte Deltar i enskilt samtal med vårdtagaren för att kunna etablera tillit
Agerar inte som en förmedlare av kulturella företeelser	Överbryggar kulturskillnaderna för att befrämja en fungerande dialog
<i>Tolkar enbart det talade ordet</i>	<i>En språktolk med mera.....</i>

Kunskapsinhämtning

- **Magisteruppsats** Högskolan Väst
- **Malta våren 2017** - Kulturtolkning tillämpats inom slutenvårds- samt mottagningsenheter
- Deltagande observationer och informella dialoger
- Databesamling och analys pågick parallellt

*Interkulturella medlarenas betydelse
för att skapa en personcentrerad vård*

En Interkulturella medlare är

en utlandsfödd person som.....

- har insikter i olika kulturella referensramar
- har en god förståelse av hur det lokala hälso- och sjukvårdssystemet fungerar
- har en vilja att hjälpa andra och tar tillvara allas lika värde i samhället
- har en vilja att i samverkan med vårdpersonal bidra till en god, säker och jämlik vård för utlandsfödda vårddtagare

*En språklig och kulturell länk mellan
vårdpersonal och vårddtagare*

Kulturtolkar på kvinnokliniken

- **Chef-** Emma Svedung
- **Projektledare-** Elizabeth (Zab) Franklin
- Fyra stycken kulturtolkar började arbeta 30/11- 2017 (alla dagar)
  - Alla undersköterskor samt godkända i Svenska nivå **B2** * eller högre
- Projektanställning t.o.m 31 maj 2019 **sedan permanent!**
- Minskning till 2 stycken oktober 2019 (endast vardagar)
  - Tidigare kontakt med vårdarbete: undersköterska eller har arbetat som språktolk (vården)
- Våren 2022 lånades somaliska KT till Barnmottagning/-avdelning
- Fr.o.m. våren 2023 – uppehåll i uppdraget för somaliska KT

* Självständig språkanvändare enligt *Gemensam europeisk referensram för språk*

Kulturtolkarna har drivit utvecklingen framåt

- Arbetar på gynekologisk-, förlossnings- och BB- avdelning samt gynekologisk och obstetrisk mottagning
  - ankomstsamtal/utskrivningssamtal
  - stödinsatser under förlossnings- och/eller vårdförlopp
  - polikliniska besök
  - operation
- Januari 2018 började kulturtolkarna på neonatalavdelningen
- Maj 2018 nya arbetstider för att kulturtolken skulle kunna närvara vid planerat kejsarsnitt
- Början 2019 successiv ökning i antalet uppdrag på gyn-mottagningen
- 2021 skapades ett system för bokning av planerade verksamhet

En arbetsdag.....

- KT har Mottagning för gravida och nyförlösta (MGN) som sin hemavdelning
- Vid ankomsten på morgonen tar kulturtolken reda på vilka behov som finns
  - Går in till alla mottagningsverksamheter MGN och gyn
  - Går in till BB/ Förlossningen ringer vid behov
  - Samtliga kan nå Kulturtolkarna via telefon
  - Digitala och telefonmöten

En blandning av planerad och akutverksamhet

Uppsökande verksamhet

- **Enskilt samtal**- Kulturtolkarna initierar kontakt, skapar trygghet, tar reda på kvinnans behov och förbereder henne inför vårdmötet
- **Vårdmötet**- utgår ifrån språktolkning. Kulturtolkarna hjälper kvinnan att kommunicera effektivt med de som är involverade i hennes vård
- Ger inga egenvårds- eller medicinska råd
- Inget dokumentationsansvar

Olika utmaningar

- Vanligt förekommande missförstånd
- Rättigheter och skyldigheter.....vad kan du förvänta dig av vården?
- Svåra fall
  - Avvikande fynd vid ultraljud
  - Avbrytande av graviditet/ missfall
  - Svåra förlossningar
  - Svår sjuka/ prematura barn
  - Amnings och matningsproblem
  - Kvinnor utsatta för övergrepp/våld

Fallbeskrivning- kulturtolkens egna ord

Jag hade träffat en patient på Pol. mottagning hon kom för kontroll. I väntan på läkare hade hon berättat om hennes tidigare förlossningar som var komplicerade, denna graviditet var sjätte barnet så hon hade täta födelse intervaller och ville pausa en längre period efter förlossningen. Jag gick en stund för att stämma av med barnmorskan om jag får gå till nästa uppdrag och sen ropade läkaren på mig och sa ” hon kan åka hem allt ser bra ut men hon ska skriva på det här papperet så att om det bli kejsarsnitt då kan vi göra samtidigt **sterilisering**” . Vi gick in till patienten tillsammans och läkaren förklarade att hon ska skriva på ett papper för steriliseringen, men jag märkte att patienten inte förstår vad sterilisering innebär och jag sa till läkaren; ”kan du förklara sterilisering så att hon förstår vad detta innebär”. Läkare förklarade lite mer och då reagerade patienten starkt och sa ”nej ! Jag vill inte ha sådant, aldrig!”. Sen sa läkaren; ”de flesta preventivmedel fungerar inte för dig och du är överviktig. Sterilisering är bästa alternativet”, men hon vägrade och när läkaren gick frågade hon mig; ”varför tycker läkaren att jag ska göra sterilisering?”. Jag svarade ”Jag vet inte, men hade du sagt att du inte vill ha mer barn?”

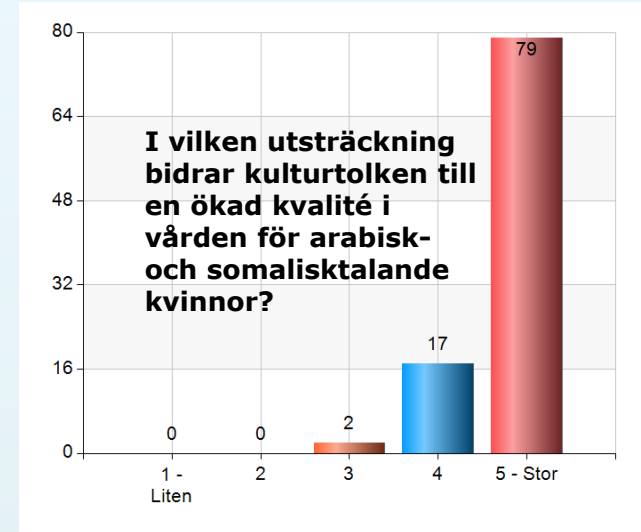
Hon svarade ”Ja jag sa ju det men jag menar inte att jag inte vill ha barn överhuvudtaget ”.

Arabiska KT

Frågor och diskussion

Utvärdering och handledning 2017-2019

- Personalenkät →
- Patientenkät
- Kartläggning -spridning av uppdragen
- Fallbeskrivningar
- Fördjupning inom olika område

Patientenkät: arabiska och somaliska

-Hösten 2018 (34 svar)

-Hösten 2019 (40 svar)

-Patienterna talade olika mycket svenska

- 68 resp. 75 % talade lite svenska
- 25 resp. 22,5 % talade ingen svenska

- Översätta allt som sägs
- Kvalitetssäkra i samtalet och ser till att budskapet når fram

Språk

- Skapa trygghet
- Underlätta för patientens berättelse och delaktighet i samtalet

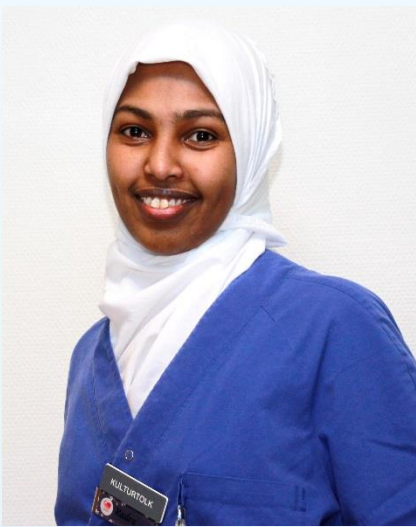
+ kultur

- Upptäcka hinder till vården
- Förklara om det svenska hälso- och sjukvårdssystemet
- Hantera kulturkrockar

= förståelse

*Kulturtolkning integrerad i verksamheten
för en mer personcentrerad vård*

TACK

Elizabeth (Zab) Franklin
Barnmorska
Norra Älvsborgs Länssjukhus (NÄL)
46173. Trollhättan
010 43 52432
elizabeth.franklin@vgregion.se

